

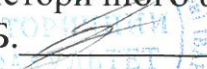
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана історичного факультету
проф. Сіромський Р.Б.
“ 31 ” серпень 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП1.2.03. СИЛЬНА ПРОГРАМА КУЛЬТУРСОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Галузь знань: **05 Соціальні та поведінкові науки**

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: **054 Соціологія**

(шифр і назва спеціальності)

Факультет: **Історичний**

(назва факультету, відділення)

Львів
2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сильна програма культурсоціологічного аналізу» для студентів першого курсу магістерської програми за напрямом підготовки 054 Соціологія.

Розробник: Черниш Н.Й., професор кафедри соціології, доктор соціологічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології

Протокол від 30 серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

проф. Пачковський Ю.Ф.
(прізвище та ініціали)

“ 30 ” серпня 2022 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету
Протокол від 31 серпня 2022 року № 1/2022-23

“ 31 ” серпня 2022 року

Голова _____

(підпис)

проф. Сіромський Р.Б.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4.5	Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <hr/> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: 054 - Соціологія	Рік підготовки	
Змістових модулів –		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: програма (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		1-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5.4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		87 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		40 год.	
Вид контролю:			
іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 0.56

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: на основі отриманих під час навчання на бакалаврській програмі компетенцій в ділянці сучасних соціологічних теорій оволодіти знаннями, навичками і вміннями здійснювати аналіз соціокультурних явищ і процесів сучасності з урахуванням триваючої у світі глобалізації.

Завдання: виробити у студентів магістерської програми здатності розуміти структуру сучасного соціологічного знання та місце в ній культурсоціології; з'ясувати відмінності між соціологією культури і культурсоціологією; формулювати суть культурсоціологічної теорії та її основні положення; володіти понятійно-категоріальним апаратом дисципліни; застосовувати набуті знання для створення індивідуальних програм емпіричних досліджень в галузі культурсоціології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** головні соціологічні метапарадигми сучасності; характер відображення в них соціокультурного розвитку людства і сучасного українського суспільства в добу глобалізації; зміст домінантної тенденції розвитку людства у XXI ст. – перетворення культури на головну рушійну силу розвитку людства; суть нового наукового напрямку – культурсоціології, її головні теоретичні положення; методологію і методику емпіричного аналізу соціокультурних феноменів;

вміти: вирізняти проблематику культурсоціології доби глобалізації та виокремлювати предметне поле досліджень в її межах; застосовувати теоретичні положення культурсоціології для здійснення аналізу складних соціокультурних реалій сьогодення; досліджувати сенси соціального життя в Україні в контексті глобальних трансформацій з використанням методологічного та методичного арсеналу культурсоціології; розробляти програми соціологічного дослідження соціокультурних процесів і явищ в сучасному українському суспільстві, в тому числі для підготовки до написання і захисту своїх дипломних робіт.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Культурсоціологія – новий напрям соціологічного аналізу соціокультурних реалій сьогодення (16 год. лекц.)

Тема 1. Зміна акцентів у соціологічному вивченні культури: від соціології культури через соціокультурний підхід до культурсоціології (4 год.).

Традиційна схема дослідження культури у працях соціологів к. XIX – сер. XX ст. Культура як одна із підсистем суспільства. Залежність культури від економіки у працях соціологів к. XIX – XX ст. Поява і розвиток соціокультурного підходу в 2 пол. XX ст. Соціокультурний підхід як загальнонауковий та специфіка його використання в соціології. Суть і головні напрямки соціокультурного підходу у соціологічних дослідженнях.

Тема 2. Причини появи і розвитку культурсоціології наприкінці XX – на поч. XXI ст. (2 год.).

Можливості і межі використання положень соціології культури та соціокультурного підходу в сучасних умовах. Зміна статусу культури наприкінці XX - на поч. XXI ст. Перетворення культури на провідний чинник розвитку суспільств і світової системи в умовах розгортання глобалізаційних процесів. Залежність типів суспільств від характеру культури, ціннісно-нормативних та релігійних систем.

Тема 3. Культурсоціологія: суть, зміст, головні напрямки досліджень (6 год.).

Критика традиційного «м'якого» розуміння культури, «слабких» програм її дослідження та «нещільних описів», пов'язаних із пошуками сенсів, що виходять із соціальної структури. Доробок Дж. Александера у розробці культурсоціології та дослідженнях сенсів соціального життя. Культурне конструювання травми. Фонові конструкції та їхня роль у створенні

нарративів. Різновиди нарративів. Голокост в рамках прогресивного нарративу. Від соціальної події через культурний факт до його впливу на соціальне і моральне життя суспільства як алгоритм культурсоціологічного аналізу.

Тема 4. Методологія культурсоціологічного аналізу (4 год.).

Культура як «залежна змінна» в соціології культури та «незалежна змінна» в культурсоціології. Залежність культури від економіки і соціальної структури в соціології культури. Чотири кроки до створення «сильної» програми. Автономний статус культури в культурсоціології. «Сильна» програма в культурсоціології: елементи структурної герменевтики. Ознаки «сильної» програми культурсоціологічного аналізу.

**Змістовий модуль 2. Практичні аспекти культурсоціологічного аналізу
(16 год. лекц.)**

Тема 5. «Слабкі» програми традиційного соціологічного вивчення культури та їхні недоліки (2 год.).

Чотири «слабкі» програми в соціології культури. Бірмінгемська школа та її обмеженість у вивченні механізмів взаємозв'язку культури із соціальною структурою і дією. Соціологія культури П. Бурдьє: сильні і слабкі сторони. Редукціонізм М. Фуко як представника постструктуралізму і постмодернізму та його критика у працях Дж. Александера. Виробництво і сприйняття культури в американській соціології.

Тема 6. Переваги «сильної» програми культурсоціологічного аналізу (2 год.).

Дж. Александер про значення «сильної» програми культурсоціологічного аналізу у дослідженнях домінантної ролі культури в сучасних умовах. Вплив культури на соціальні зміни як основний постулат «сильної» програми в культурсоціології. «Щільний опис» - реальний механізм вивчення домінантної ролі культури в емпіричних дослідженнях.

Тема 7. Складові «сильної» програми культурсоціологічного аналізу (8 год.).

Розгляд складових «сильної» програми в культурсоціології на прикладі культурного конструювання травми, спричиненої масовим винищенням євреїв під час Другої Світової війни. Вихідна соціальна подія як травма, що спричиняє культурні зміни. Кодування, надання сенсу та створення наративу – алгоритм вивчення культурних змін в культурсоціології. Структура наративу. Соціальні наслідки культурних змін: (1) виникнення нових моральних стандартів свідомості та поведінки; (2) поява механізмів / норм регуляторного контролю з боку держави.

Тема 8. Використання «сильної» програми культурсоціологічного аналізу в дослідженнях соціокультурних процесів і явищ сучасного українського суспільства (6 год.).

Можливості і проблеми імплементації «сильної» програми культурсоціологічного аналізу до складних соціокультурних реалій сучасної України. Приклади використання аналізу соціокультурних процесів і явищ сучасного українського суспільства в межах соціології культури та соціокультурного підходу. Недостатність традиційних форм соціологічного аналізу культури сьогодні. Приклади застосування елементів культурсоціологічного аналізу у дослідженнях українських соціологів доби пандемії коронавірусу та періоду повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Реалізація «сильної» програми культурсоціологічного аналізу у дипломних роботах студентів освітньо-наукового рівня «магістр».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Культурсоціологія – новий напрям соціологічного аналізу соціокультурних реалій сьогодення												
Тема 1. Зміна акцентів у соціологічному вивченні культури: від соціології культури через соціокультурний підхід до культурсоціології		4	1			9						
Тема 2. Причини появи і розвитку культурсоціології наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст.		2	1			5.5						
Тема 3. Культурсоціологія: суть, зміст, головні напрямки досліджень		6	4			18.0						
Тема 4. Методологія культурсоціологічного аналізу		4	2			11.0						
Разом за змістовим модулем 1		16	8			43.5						
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти культурсоціологічного аналізу												
Тема 5. «Слабкі» програми традиційного соціологічного вивчення культури та їхні недоліки		2	-			3.5						
Тема 6. Переваги «сильної» програми культурсоціологічного аналізу		2	2			5.0						
Тема 7. Складові «сильної» програми культурсоціологічного аналізу		8	4			20.0						

Тема 8. Використання «сильної» програми культурсоціологічного аналізу в дослідженнях соціокультурних процесів і явищ сучасного українського суспільства		6	2		15.0					
Разом за змістовим модулем 2		16	8		43.5					
Усього годин		32	16		87.0, в т.ч. ІНДЗ					
ІНДЗ			-	-	40		-	-	-	
Усього годин		32	16		87					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Відмінності у розумінні та вивченні культури в соціології ХХ – ХІ ст.	2
2.	Внесок Дж. Александера у створення і розвиток культурсоціології	2
3.	Соціологічна наука як прочитання і перформанс	2
4.	«Сильна» програма культурсоціології: елементи структурної герменевтики	2
5.	Порівняльний аналіз «слабкої» і «сильної» програм соціологічного дослідження	2
6.	Культурсоціологічний аналіз Голокосту	2
7.	Алгоритм культурсоціологічного аналізу (загальна схема та її складові)	2
8.	Програма культурсоціологічного аналізу соціокультурних реалій України в межах тематики магістерських дипломних робіт	2
	Разом	16

6. Теми практичних занять (не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

...		
-----	--	--

7. Теми лабораторних занять (не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміна акцентів у соціологічному вивченні культури: від соціології культури через соціокультурний підхід до культурсоціології	9.0
2	Причини появи і розвитку культурсоціології наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст.	5.5
3	Культурсоціологія: суть, зміст, головні напрямки досліджень	18.0
4	Методологія культурсоціологічного аналізу	11.0
5	«Слабкі» програми традиційного соціологічного вивчення культури та їхні недоліки	3.5
6	Переваги «сильної» програми культурсоціологічного аналізу	5.0
7	Складові «сильної» програми культурсоціологічного аналізу	20.0
8	Використання «сильної» програми культурсоціологічного аналізу в дослідженнях соціокультурних процесів і явищ сучасного українського суспільства	15.0
	Разом	87.0

9. Індивідуальні завдання

До індивідуальних науково-дослідних завдань відноситься підготовка кожним студентом усної презентації чи письмового есею на обрану тему та його представлення на семінарських заняттях. Перелік тем надається викладачем на перших заняттях і обговорюється із студентами; староста академгрупи формує таблицю із зазначенням обраної теми та графіку проведення усних презентацій / надання викладачеві письмових есеїв. Правила підготовки презентацій / есеїв надано у п. 13.1.

Наступним індивідуальним завданням є підготовка «сильної» програми культурсоціологічного аналізу теми, безпосередньо чи опосередковано дотичної до написання дипломної роботи. На перших заняттях окреслення цього індивідуального науково-дослідного завдання відбувається на консультації за участю наукового керівника студента. Правила підготовки ІНДЗ надано у п. 13.2.

10. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання:

- а) *словесні* – виклад основних положень теми з їхнім наступним обговоренням, виокремлення головних понять теми, презентація головних теоретичних положень теми та дискусія навколо них;
- б) *наочні* – ілюстрування навчального матеріалу таблицями, схемами та графіками у вигляді поступового наповнення запропонованих викладачем форм, схематична організація навчального матеріалу кожної теми;
- в) *практичні* – виконання практичних науково-дослідних завдань, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні соціологічних досліджень; опис, узагальнення та аналіз соціологічної інформації; формування вмінь і навичок інтерпретації результатів досліджень різноманітних об'єктів;
- г) *дистанційні* – проведення навчальних занять в онлайн-режимі в умовах триваючого карантину; це передбачає ознайомлення студентів магістерської програми з правилами і процедурами участі у навчальних заняттях на платформах ZOOM, Skype, Microsoft Team, MOODLE та ін.

11. Методи контролю

До методів поточного контролю засвоєння знань студентами протягом семестру належать:

- *письмова контрольна робота* за матеріалами першого теоретичного змістового модулю (максимальна оцінка за контрольну роботу становить 15 балів);

- *усна презентація або письмовий есей* як різновид індивідуального науково-дослідного завдання на довільно обрану студентами тему (максимально 10 балів);

- *участь у дискусіях* (максимально 10 балів із врахуванням навчальної активності студентів на семінарських заняттях);

- *захист ІНДЗ* (15 балів) зі складання авторської «сильної» культурсоціологічної програми за підсумками другого практичного змістового модулю.

Сумарно всі види поточного контролю під час семестру дають максимальну 50 балів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
81-89	добре	
71-80		
61-70		
51-60	задовільно	
*	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

13. Методичне забезпечення

13.1. ПРАВИЛА

підготовки і оформлення презентацій з нормативної навчальної дисципліни «Сильна програма культурсоціологічного аналізу» для студентів 1 к. програми підготовки магістрів (2021/2022 навч. р.)

13.1.1. Загальні вимоги

Презентація статті чи уривка із праць відомих науковців-соціологів має надати викладачеві уявлення про навички і вміння студента реферувати науковий текст, виокремлювати позицію автора, порівнювати думки різних авторів, імплементувати теоретичні положення до аналізу соціокультурних реалій України. Презентація / есей є одним з різновидів індивідуальних науково-дослідних завдань для студентів 1 к. програми підготовки магістрів.

Презентації можуть бути у вигляді:

- а) письмового тексту;
- б) презентації у форматі Power Point р з її проекцією на екран.

Якщо презентація здійснюється усно чи письмово, за допомогою паперового тексту, то студент, який її представляє, має заздалегідь подбати про роздрук цього тексту в розрахунку не менше ніж 1 копія на 2 студентів академгрупи. Для цього він може звернутися до лаборантів кафедри, які допоможуть у тиражуванні тексту. Загальний обсяг презентації не повинен перевищувати 2 стор., а текст має бути набраним 12 або 14 кеглями.

Якщо презентація здійснюється у вигляді проекції тексту на екран за допомогою програми Power Point, Canva та ін., то студент має заздалегідь подбати про належну підготовку: на перерві взяти на кафедрі мультимедійний проектор, комп'ютер і екран, перенести їх до аудиторії, під'єднати до мережі та встановити свою флешку із презентацією чи зкопіювати її на Робочий стіл комп'ютера.

Якщо презентація здійснюється під час проведення навчального заняття в онлайн-режимі, то студент має володіти навичками трансляції презентації в обраній платформі і заздалегідь підготуватися до такої трансляції.

На початку першої сторінки чи слайду слід зазначити ПІБ студента і шифр групи. Під цим – повні вихідні дані опрацьованого уривка/розділу чи статті:

- для колективної монографії: автор (кома), ініціали (в дужках – рік видання). Назва уривка чи розділу. Назва монографії. Місто, видавництво. С. ...-...;
- для статті: автор (кома); ініціали; (крапка). В дужках – рік видання. Назва статті. Назва часопису (виділяти курсивом). (номер часопису; до прикладу, № 3). 3: (сторінки; до прикладу, 12-24) 12-24 . До прикладу: Іванюк, П. (2022). Проблеми геополітики. *Українська соціологія*. 3: 12-24.

13.1.2. Структура презентації / есею

Структурно презентація / есей складається з 4 частин:

1) короткий тезовий виклад головних положень/думок автора;

УВАГА! Якщо презентуються праці відомих вчених, то її слід робити за такими позиціями:

- ПІБ та назва праці;
 - терміни, які використовує автор;
 - осьовий принцип його аналізу сучасного суспільства;
 - головні положення його концепції;
- 2) порівняння поглядів автора із позиціями інших вчених-соціологів, праці яких студенти вже вивчали;
- 3) розкриття того, як зазначені положення/думки можуть (чи не можуть) бути використані для вивчення сучасного українського суспільства (бажано проілюструвати конкретними прикладами: даними статистики, проведеними в Україні соціологічними дослідженнями тощо);
- 4) власна думка студента щодо наведених міркувань, а також формулювання своєї позиції та аргументи на її користь.

Кожна презентація надсилається на дві електронні адреси: викладачеві-лектору і викладачеві, який проводить семінарські заняття, а також розміщується старостою групи в *окремій, спеціально створеній спільній електронній папці академгрупи* із зазначенням назви предмету і року його вивчення. Власне матеріали презентацій студентів і виклад лектора становлять **базу** для підготовки до контрольної роботи (після засвоєння першого змістового модулю), захисту ІНДЗ (після другого змістового модулю) та іспиту за підсумками роботи протягом семестру.

Електронні адреси проф. Черниш Наталії Йосипівни:

(корпоративна): nataliya.chernysh@lnu.edu.ua

nataliyachernysh39@gmail.com

13.2. ПРАВИЛА розробки індивідуального науково-дослідного завдання до дипломної магістерської роботи студента

Ще одним різновидом самостійної роботи в позааудиторний час чи у час триваючого карантину є виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) до дипломної магістерської роботи, яке полягає у розробці авторської «сильної» програми з використанням теоретичних положень і дослідницьких технологій культурсоціології. На початку семестру студент повідомляє викладачеві тему своєї магістерської роботи і радиться з ним та науковим керівником щодо можливостей застосування культурсоціологічного аналізу у своїй обраній темі. Якщо студент не бачить цих можливостей в опрацюванні вже відібраного матеріалу до дипломної роботи, він може обрати дотичну тему із тих, що є важливими для українського сьогодення і близькою до виконуваної роботи. Це можуть бути теми, пов'язані із дослідженням обох Майданів і Революції Гідності, російською агресією і окупацією Криму, повномасштабним вторгненням РФ в Україну; геноцид українського народу; становище українського населення в окупованих територіях України; «радянська спадщина» в галузі культури; культурна травма внаслідок падіння СРСР; синдром «людини пострадянської»; стан карантину під час розгортання

пандемії коронавірусу COVID-19 та іншими соціально-політичними явищами та подіями сучасності. Культурсоціологічний аналіз може також здійснюватися стосовно соціально-економічної тематики і застосовуватись для розробки «сильних» програм у дослідженнях корупції, безробіття, гендерної диспропорції на ринку праці, міграції тощо. У соціокультурному контексті такий аналіз можливо використовувати у вивченні освітньої ексклюзії, ціннісних моделей різних груп населення, ідентифікаційних процесів, релігійних переконань і т. ін.

Після уточнення своїх дослідницьких інтересів студент приступає до складання «сильної» програми дослідження за обраною тематикою; ця програма, на відміну від узвичаєної в соціології, має іншу будову і власний алгоритм емпіричного дослідження і складається з таких блоків:

1) **соціальний блок**: обрання і формулювання певної соціальної проблеми або значущої події, яка передує культурницькому осмисленню і потребує вирішення (до прикладу, Голокост, або масове винищення євреїв нацистами під час Другої Світової війни); геноцид українського народу під час російсько-української війни);

2) **культуральний блок**:

- *привласнення цій проблемі відповідного коду / символу* в рамках морально-оціночних суджень (до прикладу, Голокост євреїв як зло; геноцид українського народу як зло);
- *формулювання сенсу* розуміння цієї проблеми і надання аргументів на користь обраного коду (до прикладу, Голокост як зло, нацизм як абсолютне зло – бо Голокост став можливим через політику, що її практикував режим Гітлера, тобто маємо справу із різними ступенями зла, тому слід виробити і обґрунтувати свій спосіб сенсування зазначеної події. Відповідно геноцид набуває сенсу зла внаслідок існування абсолютного зла – імперіалістичного авторитаризму чи рашизму в росії);
- *вироблення відповідного наративу* (прогресивного, оптимістичного чи песимістичного, ліберального, ізоляціоністського тощо) з усіма його складовими (до прикладу, розглядаємо історичне тло, на фоні якого

відбувалися події, пов'язані із Голокостом; аналізуємо культурний фон, тобто особливості локальної культури, в якій провина за розп'ятого Христа лежала на євреях; перелічуємо події, що складають наратив Голокосту; визначаємо відповідальних за масове винищення євреїв; визначаємо статус жертви і ката; описуємо процес вигнання зла (тобто визволення євреїв з концтаборів та реабілітації тих, хто вцілів); перелічуємо безпосередні і віддалені наслідки травматичних дій, пов'язаних із Голокостом; з'ясовуємо, що можна зробити, аби виправити наслідки Голокосту та не повторити його у майбутньому, у сенсі покарання винних та очищення пересічних громадян через катарсис тощо;

3) **окреслення соціальних наслідків** культурницького опрацювання ситуації у вигляді:

- *визначення механізмів регуляторного контролю / норм з боку держави* (до прикладу, нових законодавчих ініціатив, якими засуджуються будь-які вияви антисемітизму, прийняття певних соціальних програм з соціальної адаптації євреїв у повоєнному суспільстві тощо) і
- *формування нових моральних стандартів соціальної та політичної поведінки населення* (до прикладу, публічне засудження різноманітних, явних і латентних, проявів антисемітизму – від його побутових форм до артикульованих на публіці; відповідно формування загальнолюдських ціннісних орієнтацій і ненасильницьких моральних норм поведінки громадян).

Окремо у програмі студент зазначає джерело збирання інформації; до прикладу, це може бути контент соціальних мереж, електронних засобів масової інформації та комунікації, присвячений проблематиці Голокосту, результати онлайн-опитування або соціологічна інформація, отримана з використанням як традиційних вербальних (кількісних та якісних), так і невербальних (візуальних) методів дослідження.

На останніх заняттях студент захищає свою авторську програму в рамках групової дискусії.

14. Рекомендована література

Основна література:

Alexander, Jeffrey C. (2001). The Meanings of Social Life. A Cultural Sociology. Oxford University Press. 301 pp.

Александр, Дж. Ч., Рід, А. (2013). Соціальна наука як прочитання і як перформанс: культурсоціологічне розуміння епістемології. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2: 89-104.

Александр, Дж. Ч. (2014). Публічна ікона. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 3: 140-147.

Білик, А. (2016). «Сильна» програма соціологічного дослідження фестивалів в рамках культуральної соціології. Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. Вип. 10: 263-275.

Горбачик, А., Любива, Т., Нікітіна, Т. (2015). Перевірка валідності та надійності шкали культурного інтелекту в Україні. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1: 132-148.

Дрейєр, Й. (2011). Символ і теорія життєвого світу: «Трансценденції життєвого світу і подолання їх за посередництва знаків і символів». Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 3: 3-25.

Катаєв, С. (2011). Культуральна соціологія: випадок України. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1: 183-186.

Костенко, Н. (2011). Знання про смисли: методології глибини та поверхні. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 3-31.

Костенко, Н., Скокова, Л. (2012). Тестування шкали культурної компетентності (COS): українська аудиторія. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 159-193.

Костенко, Н. (2020). Мережева комунікація: алгоритмічний і ризикований зв'язок. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2: 3-24.

Костенко, Н. (2022). Всередині та поза межами ідентичності в культурному досвіді пандемії та війни. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2: 5-21.

Куценко, О. (2019). Соціологія: рольова модель на шляху між екстримами (дороговкази XIX Всесвітнього конгресу соціологів). Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 147-157.

Лашук, І. (2013). Культура сучасного суспільства: методологічні та методичні аспекти соціологічного вивчення. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 38-53.

Мельников, А. (2017). Соціальна екзистенція як предмет соціологічного аналізу. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 130-141.

Пилипенко, В., Чепурко, Г., Привалов, Ю. (2019). Метатеорії на початку XXI століття: модернізаційний вектор соціології. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 3: 82-101.

Скокова, Л., Танчер, В. (2009). Культурна соціологія: «сильна програма» досліджень соціального життя. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 4: 29-42.

Смислова морфологія соціуму (2012) /за ред. Н. Костенко. Інститут соціології НАНУ. 422 с.

Сорока, Ю. (2018). Мова ворожнечі в перспективі соціології культури. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3: 25-46.

Участь у культурі: люди, спільноти, стани (2018). (Н. Костенко, А. Ручка, Л. Скокова, Р. Шульга, В. Бурлачук, М. Наумова, К. Тягло, Т. Нікітіна, О. Пипич, С. Солодько) / за ред. Н. Костенко. К.: Ін-т соціології НАН України. 320 с.

Черниш, Н.Й. (2016). Вступне слово до публікації авторської програми студентки 2 курсу магістеріуму А. Білик. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна.* Вип. 10: 260-262.

Черниш, Н.Й., Собко, І. (2019). Інклюзивна освіта у фокусі культурсоціології. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна.* Вип. 13: 21-29.

Шульга, О. (2015). Символічні анклавів і зміна символічних універсумів. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3:95-107.

Шульга, Р. (2017). Пересічна людина на культурному роздоріжжі. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 4: 94 - 108.

Додаткова література:

Валерстайн, І. (2008). Модернізація: світ праху її. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2: 21-25.

Дерлуг'ян, Г. (2018). Соціальна еволюція людства: західний і радянський модернізаційний досвіди. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2: 165-184.

Костенко, Н. (2015). Співвіднесеність із культурою в стані 'emergency'. *Українське суспільство: моніторинг соціальних змін.* Вип. 2 (16). К.: Інститут соціології НАНУ. С. 390-405.

Кутуєв, П. (2007). Спільнота ритуалу модернізації: від логосу до культу. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3: 106-127.

Мусієздов, О. (2019). Культура у надзвичайному стані. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3: 199-206.

Руценко, І. (2020). Цивілізаційні цінності країн ЄС, Росії, України (на підставі експертного опитування). *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2: 72-89.

Савельєв, Ю. (2012). Соціологія в пошуку сутності сучасності: систематизація теорій суспільства модерну і модернізації. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 3: 45-67.

Савельєв, Ю. (2019). Інклюзивна модернізація і суперечності ціннісних змін у країнах Східної Європи у 1990-2000-х роках. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2: 70-97.

Танчер, В. (2011). Колізія культурних ідентичностей у полікультурному суспільстві. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 4: 106-117.

Тарасенко, В., Майструк, І. (2011). Соціологічна епістемологія: проблеми і можливості. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 4: 162-176.

Чепурко, Г. (2015). Культурна ментальність цивілізаційного вибору. *Українське суспільство:*

моніторинг соціальних змін. Вип. 2 (16). К.: Інститут соціології НАНУ. С.31-39.

Чепурко, Г. (2020). Стан, проблеми та перспективи модернізації українського суспільства: експертні оцінки. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 1: 41-65.

Чернецький, Ю. (2015). Розвиток системи основних понять соціології наприкінці ХХ – на поч. ХХІ століть. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2: 96-111.

Чорний, В. (2019). Українське суспільство на сучасному етапі: виклики та загрози. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 3: 179-194.

Back, L., Bennett, A., Edles, L.D., Gibson, M., Inglis, D., Jacobs, R., Woodward, J. (2012). *Cultural Sociology: An Introduction*. Wiley – Blackwell. 238 pp.

Інтернет-джерела:

Cultural Sociology: SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/home/cus>

Cultural Sociology. Series. Editors: Alexander, P., Eyeman, R., Inglis, D., Smith, P. URL: <https://www.springer.com/series/14945>

Cultural Sociology - An overview. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/cultural-sociology>

American Journal of Cultural Sociology. URL: <https://www.palgrave.com/gp/journal/41290>

Neto, F.L. (2014). *Cultural Sociology in Perspective*. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0011392114533212>

Александр, Джеффри. *Смыслы социальной жизни: культурсоциология*. М.: Праксис, 2013. 640 с.

15. Інформаційні ресурси

Часописи

Часописи вітчизняні

1. Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
2. Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Соціологія.
3. Вісник Львівського університету. Серія соціологічна.
4. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.
5. Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Соціологічні науки.
6. Український соціологічний журнал. Наукове та інформаційне видання.
7. Український соціум.

Часописи зарубіжні

1. American Journal of Sociology (США).
2. American Sociological Review (США).
3. British Journal of Sociology (Велика Британія).
4. Canadian Journal of Sociology (Канада).
5. Cultural Sociology (Міжнародний).
6. Current Sociology (Міжнародний).
7. European Journal of Sociology (Міжнародний).
8. European Sociological Review (Міжнародний).
9. International Review of Sociology (Міжнародний).
10. Electronic Journal of Sociology (Міжнародний).
11. Sociological Methods and Research (Міжнародний).
12. Sociological Quarterly (Міжнародний).
13. Sociological Research Online (Міжнародний).
14. Teaching Sociology (Міжнародний).
15. Theory, Culture, and Society (Міжнародний).
16. Nova Ukraina. Zeszyty historyczno-politologiczne (Республіка Польща).

Доступ до професійних баз даних, інформаційно-довідкових та пошукових систем

1. Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України. Режим доступу: i-soc.com.ua/institute/el_library
2. Дослідження та архів даних соціологічної групи «Рейтинг». Режим доступу: www.ratinggroup.ua
3. Опитування та публікації Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. Режим доступу: www.dif.org.ua
4. Банк даних Київського міжнародного інституту соціології. Режим доступу: www.kiis.com.ua
5. Довідково-інформаційний портал Sociosite. Режим доступу: www.sociosite.net
6. Інформаційний і пошуковий портал з соціальних наук Social Science Hub. Режим доступу: www.sshub.com
7. Science Information Gateway (SOCIG). Режим доступу: www.sosig.ak.uk
8. Liens Socio. Режим доступу: <http://www.liens-socio.org>
9. Socioland. Режим доступу: www.sozioland.de
10. Каталог програмного забезпечення і баз даних для соціологів. Режим доступу:
http://www.stat.washington.edu/raftery/Research/Soc/soc_software.html
11. Міжнародна база даних ЮНЕСКО з соціальних наук (інституції, персоналії). Режим доступу: DARE:
www.databases.unesco.org/dare/form.html
12. Бази даних наукової періодики і книг. Режим доступу: www.jstor.org;
www.ebsco.com
13. Бази даних з досліджень молоді. Режим доступу: <http://www.ESPAD.org>;
<http://www.HBSC.org>
14. Архів Європейського соціального дослідження. Режим доступу:
<http://ESS.nsd.uib.no>

Розробник програми:

д.с.н., проф. Черниш Н.Й.